

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu XXXVII usque ad Casum LXXV. inclus. exhibens Materiam de Restitutione, de Contractibus, de Religione & Vitiis eidem oppositis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus LXVII. De Juramento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39820

CASUS LXVII.

De Juramento.

URias juratò asserit leve mendacium, jurato promissa ex parte levi non implet. 1. 2. Jurat sine causa. 3. Semi-deliberatè absque animo jurandi. 4. Implendi vel se obligandi. 5. 6. Indifferentia. 7. Jurat, se tale peccatum admissurum, vel admisisse. 8. Jurat variis formulis. 9. Per falsos Deos per fidem Lutheri. 10. Per sanguinem Christi, per existentiam Dei. 11. Per fidem Catholicam, per Sacerdotium. 12. Per verba dubia. 13. Exigit juramentum ab eo quem scit pejeraturum saltem materialiter. 14. Consuetudinem jurandi non emendat. 15. Jurat equivocè. 16. Jurat hanc rem tali pretio dari non posse. 17. Juratò promittit sub conditione temporis. 18. Juratò promittit matrimonium Cajæ & Titii, & tamen Cajâ mortuâ non ducit Titiam. 19. Hæres non solvit juramenta defuncti. 20. Quia solutio est secundùm quid impossibilis, vel valde difficilis. 21. Fratri jurat, quòd velit fieri monachus, ibid. Tandem à patre, Principe, vel Episcopo petit juramenta relaxari, etsi juraverit, non petere relaxationem.

Post examinata vitia Religioni opposita occurrentea, quæ ex virtute Religionis servanda sunt, veluti juramentum, votum, recitatio Horarum Canonicarum, &c. In præsentì agendum est de juramento. Itaque

QUÆR. I. Quid & quotuplex sit juramentum?

B b

§. 1.

R. D. Jansen Theol. moral. Tom. II.

1. **R. 1.** Juramentum est invocatio Divini Nominis, vel testimonii, ad fidem dictis vel promissis faciendam; potest autem hæc invocatio fieri vel per simplicem contestationem seu invocationem, ut: *Deus sit mihi testis, quàm verè Deus vivit &c.* vel etiam per verba execratoria aut imprecatoria, quibus quis sibi vel aliis malum imprecatur, nisi res ita sit, uti juratur; dicendo v. g. *Deus me vel meos pñniat, non movear hinc, &c.*

R. 2. Dividitur juramentum præcipuè in assertorium, & promissorium. *Per assertorium* juramus aliquid ita esse, vel non esse, prout juratur. *Per promissorium* juramus nos aliquid facturos, vel non facturos; in juramento assertorio non datur parvitas materiæ; hinc qui scienter jurat falsum, semper peccat mortaliter, etsi materia sub juramento asserta, sit levissima, patet ex Prop. 24. ab Inn. XI damnata: *Vocare Deum in testem mendacii levis, non est tantæ irreverentia, propter quam velit aut possit damnare hominem.* Ratio est, quia, quia Deus scienter vocatur in testem falsi, quæ est magna in Deum irreverentia.

2. Juramentum promissorium in executione admittit parvitatem materiæ; hinc si jures, de Petro daturum 8. solidos, si ex post des tantum septem, non peccas mortaliter, sed tantum venialiter, *S. Thom. 2. 2. q. 110. a. 3. ad 5. D. Ant. Nav. Suar. Sanch. in dec. l. 3. c. 4. num. 23. contra Casot. Valent. Bonac. Herman. &c.* quia tunc non facis Deum testem falsi formalis, ut contendit Adv. sed tantum falsi materialis; nam dum actu juras, habebas animum te obligandi ad 8. & implendi promissum, ut suppono, quod autem ex post non impleas, hoc tunc ignorabas, ergo

ergo tantum sumpſisti Deum in testem falsitatis ignoratæ, adedque materialis, quod secundum se præcisè non est irreverentia, ut patet in eo, qui ignoranter fallum jurat.

Dices: Tu jurasti dare 3. solidos, ergo si des tantum septem, scienter facis, ut Deus sumptus erit in testem & fidejussorem falsi. *R. 1. N.* *scilicet, vel dist. facio, ut Deus sit scienter sumptus in testem falsi N. ut ignoranter sit sumptus, trans. nam cum jurabam, non sciebam me mutatâ mente post non daturum octavum solidum. R. 2. N.*

Quod in juramento promissorio sumatur Deus in testem ipsius executionis à parte rei future, hæc enim sæpè est incerta, sed in testem voluntatis præsentis de exequendo promisso, ledque si non adsit ista voluntas, dum juratur, juramentum erit formaliter falsum, & peccatum mortale. *Inst.* Juramentum promissorium in quantum asserit existere voluntatem præsentem aliquid præstandi in futuro, in tantum est assertorium: ergo in quantum est promissorium, debet dicere aliquid plus, scilicet ipsam esse vi promissionis futuram. *R. N. C.* Item in hoc promissorium satis distinguitur ab assertorio, quod promissorium non nudè asserat voluntatem hoc faciendi, sed etiam vi juramenti obliget ad illud præstandum sub obligatione gravi vel levi, prout materia fuerit gravis vel levis, si enim in voto, ad rem levi possim me obligare solum sub veniali, non in juramento?

QUÆR. II. An & qualiter juramentum sit licitum?

R. 1. Juramentum de se esse licitum certum est 3. *S. Script, Exod. 22. v. 8. ubi Deus jubet*

suspectum de furto jurare; item ex Concilio Constantiense sess. 8. a. 3. & sess. 45. ubi damnavit 47. prop. Wiclef: *Juramenta illicita sunt, qua fiunt ad roborandos humanos contractus & commercia civilia.* Idem ratio dicitur: quia per juramentum homo proficitur Deum esse primam veritatem, quae nec fallere, nec falli possit, & ut talem invocat in confirmationem sui dicti vel promissi, ideoque si fiat ex rationabili causa, est actus virtutis Religionis; si autem fiat ex levitate, vel absque causa, est peccatum veniale; non enim decet nomen Domini assumere in vanum, & in hoc sensu dicitur Matt. 5. v. 34. *Ego autem dico vobis non jurate omnino.* Item Jac. 5. *Ante omnia fratres nolite jurare.*

Re. 2. Ad licitum & validum juramentum requiruntur seqq.

1. Advertentia & deliberatio; nam sicut votum, & quaelibet promissio indeliberatè facta non obligant, ita nec juramentum; unde infertur, parentes, aliòsque excusari à juramento implendo, quando ex primo motu, vel ira impetu jurant punire proles, hoc vel illud faceres; quia ejusmodi obligationem nec advertunt, nec intendunt.

2. Rationabilis & justa causa jurandi.

3. Requiritur animus jurandi seu vocandi Deum in testem; nam qui exterius tantum pronunciat verba juratoria, non verè jurat, sicut qui orationem, vel votum vocaliter exprimit sine animo orandi, vel vovendi, non orat, nec vovet, unde ex ejusmodi juramento utpote invalido nulla oritur obligatio, nisi quis ratione scandali, fraudis, vel damni proximo illati rem juratam teneatur exequi, peccatur tamen semper

per, ut certum est ex Prop. 25. ab Inn. XI. damnata, quæ sic habet : *Cum causa licitum est jurare sine animo jurandi, & quidem mortaliter, si quis fictè & sine animo jurandi juret rem falsam, aut illa fictione causet grave damnum, vel scandalum; qui fictè jurat rem veram, probabiliùs tantùm peccat venialiter ob aliqualem irreverentiam & mendacium, quod committit; exerceit enim dicit se habere animum jurandi, quem tamen non habet; excipe, nisi tales sint circumstantiæ, ut quis ex justitiâ, vel obedientiâ teneatur habere animum seriò jurandi, veluti in contractu, judicio, abjuracione, hæresis &c. Cajet. Sor. Covar. & plures apud Sanch. c. 6. n. 9. Unde patet, Jansenistas peccare mortaliter, si tantùm exteriùs, sine animo jurandi, Propositiones damnatas abjurent, idem est, si habeant quidem animum jurandi, sed cum æquivocatione in animo retentâ, & non ad mentem Ecclesiæ.*

4. Non tantum adesse debet animus jurandi, sed & voluntas implendi rem juratò promissam, alias enim jurans peccat mortaliter, & admittit perjurium, vocando Deum in testem voluntatis implendi, quam scit se non habere, valet tamen ejusmodi juramentum, quia sicut ipsa executio non est de essentiâ juramenti, ita nec voluntas exequendi, c. *in dolo 1. Casus. 22. q. 1.*

5. In juramento promissorio præter animum jurandi, & implendi, requiritur voluntas se obligandi, qui per voluntatem se obligandi, promissio essentialiter distinguitur à nudo proposito, & hoc ipso quòd quis velit promittere, etiam vult se obligare; si verò verba externa significant veram promissionem, tu verò internè te nolis obligare, promissio erit invalida & veniale mendacium.

dacium, nisi aliunde v. g. ex contractu tenearis sub mortali habere animum te obligandi, prout in simili dixi de animo jurandi. Si dicas, ita promittens conjungit juramentum cum mendacio, ergo peccat mortaliter, & est perjurus. R. N. seq. quia juramentum non cadit super mendacium; nam quamvis juratò promittens exercitè dicat, se habere animum se obligandi, sicut dicit, se habere animum jurandi, tamen non jurat se habere ejusmodi animum, sed tantùm jurat, se habere animum exequendi; verùm tali casu non erit juramentum promissorium, sed purè assertorium, quo assertit, existere in se propositum hoc vel illud faciendi absque obligatione.

QUÆR. III. Quæ sit materia seu objectum juramenti?

7. R. Objectum juramenti assertorii est omne factum, sive bonum, sive malum, quod ex certâ vel rationabili causâ judicatur, esse verum; de incognitis autem, vel dubiis Jus jurandum dicere manifestæ temeritatis est, & impietatis, nisi juramentum sit de credulitate, tunc enim non affirmas simpliciter, rem ita esse; sed quòd credas, ita esse; quod ex justâ causâ utique licitum est. *Materia juramenti promissorii* est omne illud, quod quis honestè, seu licitè promittere potest & exequi.

Dixi 1, Quod honestè; nam si res aliqua sit vana, inutilis, aut de se nec positivè honesta, nec inhonesta, sed merè indifferens, quæ nec ratione sui, nec ratione motivi spectat ad aliquam virtutem, illa Deo juramentaliter promitti non potest, & promissa non obligat. Ratio est, quia juramentum Deo factum æquivaleret voto; ergo sicut votum essentialiter est de re positivè honestâ, &

& quidem de meliori bono, ita & juramentum Deo factum; si tamen res de se quidem sit indifferens, fiat autem ex motivo virtutis honesta, erit materia sufficiens voti, & juramenti; v. g. viror jurat, non comedere carnes, non exire è domo, non indui vestibus melioribus, usque dum maritus redeat; percutere proles, dimittere famulam, non loqui cum vicinâ, si hæc jure ex naturali tristitiâ, vanâ gloriâ, irâ, indignatione, vel simili motivo, nullum est juramentum; si id faciat ex motivo virtutis, modestiæ, humilitatis, vitandi peccati vel periculi, validum & obligatorium erit juramentum, Gobat, *Reiffenst. Th. Mor. t. 6. dist. 2. à nu. 20.* juramentum factum homini etiam de re indifferente, vel minus bonâ obligat, nec commutari potest etiam in evidenter melius, nisi ille consentiat, in minus favorem juratum est. Ratio est, quia Deus non curat nisi virtuosa & honesta; homo autem quærit sibi utilia, etsi merè sint indifferenta; hinc si jurasti Petro diviti dare 10. aureos, etsi evidenter melius foret illa dare pauperi, id sine consensu Petri facere non potes; & generaliter de juramento homini facto valet Regula decepta ex c. 8. § 28. de jurej. quod semper servandum sit, quoties sine peccato servari potest, *id. Cas. 50. à n. 12.* ubi etiam dixi, qualiter juramento firmentur contractus jure positivo invalidi.

Dixi 2. *Licite*; nam juramentum de re etiam tantum venialiter malâ non tantum non obligat, sed est ad minus venialiter malum; si jurasti rem mortaliter malam, v. g. occidere homicidium, ejus ædes incendere, vel injustam detractionem juramento confirmas,

duplex mortale committis; iniustitiæ scilicet & irreverentiæ, in hoc quòd Deum voces in testem & quasi patronum malitiæ mortalis; si verò iuras occidere sine intentione occidendi, perjurus es, sed non iniustus, nequidem internè, *Nav. Suar. Sanch. c. 4.* Si juratò afferas, te hoc vel illud mortale peccatum admisisse; si verum sit, & fiat ex justa causa, non peccas; si fiat ex vanâ gloriâ vel jactantiâ, peccas quidem mortaliter, quia complaces in mortali; non tamen peccas graviter contra Religionem, quia juramentum non assumis ut medium ad augendam istam complacentiam, sed ad confirmandam veritatem in animis audientium, *Castropalao p. 5. num. 6.*

Dixi 3. Et *execui possum*; nam si res promissa ab initio quidem sit licita, postea autem fiat illicita, impossibilis vel inutilis, cessabit obligatio juramenti, quæ omnia alii brevissimè exprimunt, dicendo, quòd juramentum licitum & obligatorium debeat fieri in *veritate*, in *judicio*, & *justitia*, *Jerem. c. 4. v. 2.* Fit in *veritate*, si non juretur falsum; in *judicio*, seu *discretionè*, si nihil juretur temerè, inconsultò & sine justâ causâ; in *justitia*, si juretur justum, licitum & honestum.

QUÆR. IV. Quid de modo & formâ jurandi?

9. *q.* Forma essentialis jurandi consistit in expressâ, vel tacitâ Divini Nominis invocatione, ad asstruendam dictis vel promissis fidem: est expressa Divini Nominis invocatio, si dicam: *Juro per Deum*, *Deum testor*, *Deum testem invoco*, *per Deum* ità est; est tacita invocatio, si jurem per creaturas cum ordine, & relatione ad

Cre.

Creatorem, quatenus ejus virtus, bonitas, veritas, sapientia, &c. specialiter in eis elucens; ut si jurem per fidem Catholicam, per Evangelium, per Sacramenta, per Crucem Christi, per sanctos, per Salutem Animæ, per Cælum & Terram, &c. Innumera sunt verba, de quibus Theologi disputant, an verum contineant juramentum, v. g. Deus scit, vel videt ita esse, contra Deo loquor, quod dico est Evangelium, Deus novit meam conscientiam, testor meam conscientiam, *auff meinem Eyd, auff mein Gesessen*, meâ fide & honore, *bey Trauen, Ehren, und Glauben*, fide Religiosa, sacerdotali, &c. de quibus omnibus & similibus verbis dubiis dico; quod ante omnia attendendus sit animus proferentis, qui si non intendat jurare, seu per invocationem Divini testimonii sua dicta, vel promissa confirmare, sed tantum magis seriò affirmare, sicut plerumque fit, non erunt juramenta: si non constet de animo jurantis, recurrendum est ad communem loquentium morem, aut etiam ad particularem loquentis consuetudinem; si enim seriò & frequenter jurare soleat, censetur jurasse, in minimis, juramenta non reputantur.

QUÆR. V. Quanam ex præmissis pro praxi inferri possint?

10. Seqq. 1. Jurare per Deos falsos, per sectam falsam, v. g. per fidem Lutheri, non est verum juramentum, quia non est invocatio veri Nominis; est tamen peccatum gravissimum, si fiat seriò, quia honor Deo proprius tribuitur demonibus, vel sectæ falsæ, secùs si id fiat irrisoriè, vel ex joco, & circumstantes id intelligant, *Bonac, Castropalao sup.*

11. 2. Omnia perjuria, sive facta fuerint cum expressa, sive cum tacita Divini testimonii invocatione, quoad confessionem, sunt ejusdem speciei, nec tenetur pœnitens exprimere, an per Deum, per Sanctos, aut per creaturas ad Deum relatas falsa jurarit, nisi accedat alia peccati species, v. g. blasphemia; ut si quis contemptim vel irrisoriè juret per capillos, per sanguinem, vel membra Christi, aut B. M. V. maximè si per membra inhonesta, quæ est damnatissima, & diabolica blasphemia, Gallis & Italis usitata; si hoc modo juret: Non credo Deum, abnego Deum, Deus est injustus, Deus non sit Deus, nisi hoc fecero, *Sanch. Gobat* censent, esse blasphemiam in tartara detrudendam, eò quòd sensus videatur esse, quòd fides mea in Deum, in Dei justitiam, vel existentiam dependeat à veritate mei dicti; sed *Tamb. Sporer hic n. 7.* valdè probabiliter dicunt, non esse blasphemiam, eò quòd verba illa non videantur habere sensum relatum, sed potiùs hunc: Sicut est mihi certum, me per Dei gratiam non recessurum à fide verâ, aut sicut certum est, Deum non posse esse injustum, aut non esse Deum, ita suo modo mihi certum est, quòd velim hoc facere, in quo nulla est Dei inhonoratio, vel blasphemia; accedit, quòd verba dubia in meliùs sint interpretanda.

12. 3. Qui jurat per fidem Catholicam, per consecrationem Sacerdotalem, ut est res sacra, verum admittit juramentum, secùs si juret per fidem humanam, seu per suam fidelitatem, aut per Sacerdotium, quatenus est aliqua dignitas in reputatione hominum, quam specialiter dedecet loqui falsum; si quis in Confessionali dicat,

si falsò jurâsse, non statim condemnetur perjurus, si verba clarè non contineant juramentum, interrogandus, an verè, & consideratè intendens Deum vocare in testem falsi? Si neget, aut dicat, se ad hoc non reflexisse, sed tantùm voluisse firmiùs affirmare, non perjurium, sed mendacium admisit.

4. Qui profert verba verum juramentum non significancia, v. g. dicendo, quàm verè, quàm verè existo, quàm verè sum honestus, &c. si illa verba verè intendat jurare, & intelligat, quid sit jurare, in foro interno verum facit juramentum, quia Deus cor inspicit; secus si nesciat, quid sit jurare, quia tunc non vocatur Deus in testem, neque ex vi verborum, ut supponitur, neque ex intentione proferentis, quia ignorat per juramentum invocari Deum: ergo reverà Deum non invocat, quia nil volitum, quin recognitum.

5. Ex justâ causâ, v. g. ad avertendum grave damnum, vel injuriam, & non aliàs licet exigere juramentum ab eo, quem timeo, aut video pejeraturum, aut juraturum per falsos deos. Ratio est, quia utor meo jure, & alter perjurio, vel invocatione falsi Dei abstinere debet, & debet, & adest gravis causa, juramentum exigendi; ergo si ipse hoc malè præter, quod rectè petitur, ejus malitiæ imputandum venit. Non tamen licitè aliquem induco, ut juret hoc, quod ipse putat esse verum, ego scio esse falsum, nam tale juramentum est quidem respectu ignorantis objecti falsissimum, perjurium materiale, respectu autem meo formale, sicut respectu meo est peccatum formale, si ebrium inducam ad blasphemiam vel ho-

homicidium, etsi respectu ebrii sit tantum materiale, *Suar. Bonac. Sanch. c. 8. n. 10. Reiffenst. n. 37.* Si dicas cum *Tamb. hic c. 1. §. 6.* ex iusta causâ, v. g. ad liberandum innocentem jurare id, quod bonâ fide creditur esse verum, etsi à parte rei sit falsum, est actus virtutis; ergo ad hoc licitè induco. R. 1. Ad iussum Heri laborare est actus virtutis; ergo Herus sciens esse diem Festum, poterit jubere famulo Festum ignoranti, ut laboret, quod nemo admittit. R. 2. N. C. nam quamvis jurare materialiter falsum possit esse actus virtutis, respectu ignorantis, non tamen respectu scientis, & inducentis.

15. 6. Consuetudo jurandi indiscriminatim verum, & falsum est mortaliter mala, ut per se patet, ideòque consuetudinario neganda absolutio, usque dum pro eâ tollendâ seriam adhibeat operam. Consuetudo jurandi cum advertentiâ, ut verum juretur, non constituit hominem in statu peccati mortalis, etiamsi conjungatur cum consuetudine mentiendi, *Suar. Sanch. c. 5. num. 10. Castropalao p. 9. num. 3.* Ratio est, quia omnia hæc juramenta sunt tantum peccata venialia, & consuetudo ex illis resoltans inclinat solum ad actus similes; advertentia verò ad veritatem remouet periculum jurandi falsum.

16. 7. In juramento uti æquivocatione, vel restrictione absque gravi causa, semper est peccatum, & quidem uti restrictione purè mentali, est mortale, quod tunc fit, si retineatur aliquid in mente, quod nec ex verbis, nec ex circumstantiis intelligi potest, ut si petenti eleëmofynam jures, te non habere pecuniam, subintellegendò alienam, quia nec petitio eleëmofynæ

nec tua verba aut aliæ circumstantiæ significant te
 qui de pecuniâ alienâ, ideoque mentiris, &
 eodem juratò, quia aliud habes in mente, &
 aliud verba, & circumstantiæ significant; si qui-
 dem verba non significant se solo id, quod in
 mente retines, significant autem simul cum cir-
 cumstantiis, erit restrictio non pura, quâ quis
 in iusta causâ etiam in juramento uti potest, &
 Christus eâ usus fuit *Joan 7.* dicens, non ascen-
 dum ad diem festum, subintelligendo palàm &
 cum publico apparatu & manifestatione signo-
 rum, prout cognati eum rogabant, nam statim
 descendit occultè; & hoc sensu intelligendæ sunt
 propositiones ab Inn. XI. damnatæ: 26ta quæ sic
 habet; *Si quis vel solus, vel coram aliis, sive in-
 terrogatus, sive propriâ sponte, sive recreationis
 causâ, sive quocunque alio sine iuret, se non fecisse
 aliquid, quod reverà fecit, intelligendo intra se
 aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab
 illâ, in qua fecit, vel quodvis aliud additum verum,
 verà non mentitur, nec est perjurus.* 27. *Causa
 assumenda his amphibologiis est, quoties id necessa-
 rium aut utile est ad salutem corporis, honorem, res
 familiares tuendas, vel ad quemvis alium virtutis
 cultum, ita ut veritatis occultatio censeatur tunc ex-
 pediens est studiosa.* 28va qui mediante commen-
 datione vel munere ad magistratum vel officium pub-
 licum promotus est, poterit cum restrictione mentali
 prestare juramentum, quod de mandato Regis à si-
 milibus solet exigi, non habito respectu ad intentio-
 nem exigentis, quia non tenetur fateri crimen oc-
 cultum. Hinc deduces seqq. 1. Sicut nullo casu
 est licitum mentiri, aut falsum jurare, sic nec uti
 restrictione purè mentali. 2. neque licitum est
 uti restrictione mentali non purâ, nisi ex causâ
 val-

valde gravi aut gravissimâ v. g. pro evitandâ morte, perpetuo carcere, gravi mutilatione, pro servando sigillo confessionis, secreto principis &c. Ratio est, quòd restrictio non pura, quamvis non sit mendacium, si tamen promiscuè liceret, obesset humano commercio, utpote terrens multas fraudibus; hinc filius interrogatus à patre, an lusserit chartis pictis, si dicat aut juret, se non lusserit, subintelligendo, quòd non lusserit solus, aut patre approbante, peccat, quia pater habet jus interrogandi, neque adest causa ita restringendi. Econtra reus super crimine nondum semiplenè probato à iudice sub juramento interrogatus, potest jurare se crimen non admisisse, subintelligendo tali modo, ut teneatur fateri; imò *Sanch. Lugo l. c. Sporer nu. 115.* probabiliter docent, reum ejusmodi æquivocatione uti posse, etiamsi crimen sit semiprobatum, modò agatur de crimine capitali, & sit spes evadendi; rationem dant, quòd in tali casu crimen fateri sit res difficillima, & moraliter impossibilis, ad quam potestas humana obligare non possit, nec ejusmodi confessio absolutè necessaria est pro justitiâ, vel bono communi, cum aliter veritas haberi possit, putà per testes, tormenta, &c. Vid. *Cas. 62. num. 10.*

17. 8. Mercatores, qui jurant sibi merces pluris constare, & tali pretio dari non posse, etsi peccent venialiter, sine justa causa jurando, ordinariè tamen non sunt perjuri, quia census est, quòd computato periculo, & expensis sibi pluris constant, nec tali pretio dari possint cum honesto, & mediocri lucro; si tali sensu vera non sint, perjurium admittunt.

9. Jurata promissio sub conditione turpi, v.g. 18.

pro me tibi daturum centum aureos, si occidas Cajum, rescindi debet ante opus patratum, patratum opere obligat ad solvendum promissum, quia solutio mala non est, & alter jam acquisivit; aliud est de pretio simoniacè promisso, quod nulli non potest accepto beneficio, quia solvere vel implere contractum simoniacum, quod in se illicitum, & prohibitum est, & alter ex tali contractu nullum jus acquisivit, eò quòd res spiritalis sit invendibilis, & jura contractum annullent.

10. Si hodiè juratò promittas matrimoni- 19.

Titia, cras Cajæ, secunda promissio etiam jurata est invalida, quia est de re illicita, & tunc non teneberis ducere Cajam, quam Titia moriatur, aut promissionem spontè retractat.

11. Hæres tenetur solvere vota, & juramen- 20.

realia defuncti, v.g. defunctus juratò promissit Titio novum pallium, si Titius promissionem acceptavit, hæres tenetur dare pallium, quia Titius post acceptationem acquisivit jus, & hæres quòdajura activa, & passiva succedit in locum defuncti; si promissio non fuit acceptata, vel dolo, vi, metuve à defuncto extorta, aut per injuriam, v.g. defunctus juratò promissit dare usuras, ad nihil tenetur hæres; non tenetur obligatur vi juramenti, quia hæc obligatio est personalis, neque vi promissionis, quia per promissionem iniquam nullum jus acquisivit promissarius, *Tamb. hic c. 3. §. 7.* Qualiter obtinentur juramenta dolo vel metu extorta, dixi *§. 50. à num. 12.*

12. Ob-

21. 12. Obligatio juramenti (idem est de voto) cessat 1. *Mutatione* materiæ aut circumstantiarum, ut si res juratò promissa fiat illicita, impossibilis, aut ad eò difficilis, ut si ille, qui juravit, illam difficultatem suspicatus fuisset, non jurasset, juramentum enim intelligitur rebus sic stantibus, c. 10. § 17. *de jurej.* Debet autem difficultas ortum trahere ex materiâ, non autem ex malitia voventis, Vid. *Cas. 70. q. 1. 2. Condonatione* seu remissione illius, in cujus favorem juratum est, quippe omni promissioni etiam juratæ inest conditio, si is, in cujus favorem facta est, impleri voluerit, c. 2. *de sponsal.* Quòd si juramentum principaliter, aut etiam æqualiter factum sit DEO & homini, ut si jures fratri tuo intrare Religionem, jures huic Ecclesiæ dare centum aureos, hoc juramentum non potest remitti à solo promissario, postquam illud acceptaverit, neque à Superiore Ecclesiastico invito promissario, qui per acceptationem jus acquisivit. Vid. *Cas. 71. num. 17.*
22. num. 17. 3. *Irritatione*; irritare autem potest omnis Superior habens potestatem Dominativam in personam jurantis, ut pater, tutor, Dominus, respectu filii, pupilli, servi, in materiis, in quibus sunt subditi, quòd addo, quia si filius juratò promittat aliquid de bonis castrensibus vel quasi castrensibus, aut servus de suo peculio, Dominus & pater hæc juramenta (idem est de votis) irritare non possunt, quia hæc bona patri, aut Domino, non sunt dominativè subjecta; de cætero generaliter verum est, quòd omnes, qui possunt dispensare, irritare, vel relaxare vota, (de quibus dicam *Cas. 70. § seq.*) possint etiam Juramenta, nisi sint in favorem tertii; tunc enim nec Papa illa relaxare poterit sine consensu illius, in

in cuius favorem facta sunt, nisi relaxationem postulet bonum commune, vel Ecclesiæ, delictum promissarii, aut injuria promittentis, *Laym.* 3. c. 11. num. 9. Vid. *Cas. 50. à num 17.* ubi etiam dixi, qualiter potestas secularis valeat Juramentum remittere. Sed quid si quis juravit non petere relaxationem Juramenti? &c. Si id petaverit generaliter pro omni casu, Juramentum hoc est invalidum, quia si adsit justa causa petendi relaxationem, melius est petere, quam non petere, hinc illud ultimum erit tantum confirmatio prioris, *Covar. Azor. Sanch. l. 4. c. 1. num. 21.*

C A S U S LXVIII.

De Essentia, & Materia Voti.

WELFUS varia habet vota, de quorum valore dubitat: 1. Quia vovit semi-ebrius, ex tristitia. 2. Metu, errore, sine animo se ligandi, vel explendi. 3. Vovit merè externè *M. V. vel Sanctis*, rem indifferentem, vel eleemosynam, ut consequatur divitias, honores, &c. 4. Vovit rem malam. 5. Vovit matrimonium, aut castitatem ob luxuria consuetudinem sibi periculosam. 6. Non solvit vota defuncti, cuius ipse est heres. 7. Dubitat, an voverit, an habuerit animum se obligandi. 8. Aut satis deliberatè voverit. 9. An voverit decem, vel quinque, an Religionem solum sequi, an in ea perseverare. 10. Vovit ab alio ductus in ebrietate, quod prævidit. 11. Vovit

Cc

vita-

D. Jansen Theol. Moral. Tom II.